

Klarspråkstestet: frågedelen

Starta testet	3
Namnet på din text.....	3
Vem är din läsare?.....	3
Vad ska läsaren kunna efter att ha läst texten?.....	3
Frågorna:	4
Tonen i texten	4
Innehållet	4
Dispositionen	4
Rubrikerna	4
Textens olika delar	5
Själva beslutet	5
Skälen för beslutet.....	5
Ärendets gång.....	5
Styckena och sambanden	6
Meningarna	6
Orden och fraserna	7

Starta testet

För att en text ska vara lättläst måste den vara anpassad till sina läsare. Börja testet med att besvara följande frågor. Svaren kommer att följa med dig genom testet som en påminnelse om vem du skriver för och vad du vill uppnå

Namnet på din text

Ge en kort beskrivning (max. 150 tecken) av din text, t.ex. "Beslut om byggnadslov för Lisa Eriksson".

Vem är din läsare?

Beslut får ofta flera läsare med olika infallsvinklar. Mottagaren vill framför allt veta hur det har gått och varför. Om beslutet överklagas, behöver den rättsliga instansen ett underlag för att kunna bedöma om beslutet är korrekt.

Skriv i första hand för den egentliga mottagaren. Han eller hon ska förstå innehållet och känna att beslutet är skrivet för honom eller henne. Men du måste förstås underbygga beslutet så att det är juridiskt hållbart.

Beskriv din läsare utifrån några av följande frågor:

- Vad vet din läsare redan?
- Vad vill han eller hon veta?
- Hur intresserad är läsaren?
- Är han eller hon van att läsa myndighetstexter?

Vad ska läsaren kunna efter att ha läst texten?

- förstå resultatet, till exempel om det blev ett positivt eller ett negativt besked
- förstå varför det blev just det resultatet
- veta vilka bestämmelser beslutet grundar sig på

- kunna utföra något, till exempel betala in en skuld, skriva på en handling och skicka tillbaka den eller lämna kompletterande uppgifter
- kunna kontrollera att ärendet uppfattats rätt
- kunna kontrollera att alla fakta i ärendet beaktats
- veta hur man kan gå vidare med sitt ärende
- annat:

Frågorna:

Tonen i texten

1. Har texten ett tydligt och konsekvent **direkt tilltal** till läsaren?

Ja Tveksamt Nej Ej relevant för min text

Kryssa i "Ej relevant för min text" om direkt tilltal inte är möjligt, t.ex. när beslutet rör flera personer som var och en måste omnämnas.

2. Utnyttjar du möjligheten att tala om avsändaren som **vi**

Ja Tveksamt Nej

3. Framgår det tydligt vem som gör vad, det vill säga har du **befolkat språket**?

Ja Tveksamt Nej

Innehållet

4. **Innehåller texten det som läsarna behöver veta** och det som krävs enligt lag?

Ja Tveksamt Nej

Dispositionen

5. Står det som läsaren vill ha svar på **tidigt i texten**?

Ja Tveksamt Nej

Rubrikerna

6. Har texten en **informativ ärendemening**?

Ja Tveksamt Nej

7. Innehåller texten **rubriker som svarar mot innehållet**?

Ja Tveksamt Nej

8. Finns det **informativa underrubriker** i texten?

Relevant om texten är ett par sidor eller längre.

Ja Tveksamt Nej Ej relevant

Textens olika delar

Själva beslutet

9. Är **själva beslutet** klart och entydigt formulerat?

Ja Tveksamt Nej

Svara på fråga 10 bara om det är aktuellt med villkor för beslutet

10. Är **eventuella villkor** för beslutet tydligt angivna i anslutning till själva beslutet?

Ja Tveksamt Nej Ej relevant för min text

Skälen för beslutet

11. Presenteras skälen för beslutet **under egen rubrik**?

Ja Nej

Svara alltid på fråga 12 vid beslut om avslag, helt eller delvis.

12. Ger du en **pedagogisk presentation** av skälen till beslutet?

Ja Tveksamt Nej

Ärendets gång

Svara på fråga 13 bara om det behövs en redogörelse för ärendet.

13. Redogör du för **utredningen i ärendet** så att mottagaren kan följa sitt ärende?

Ja Tveksamt Nej

Svara på fråga 14 bara om det behövs anvisningar för fortsatt agerande.

14. Får mottagaren anvisningar om **fortsatt agerande** i ärendet, till exempel om beslutet kan överklagas eller inte?

Ja Tveksamt Nej

Styckena och sambanden

15. Är texten indelad i **stycken** där nytt stycke markeras med blankrad?

Ja Blandat Nej

16. Är styckeindelningen **logiskt genomförd** med en tankegång per stycke?

Ja Tveksamt Nej

17. Finns det tydliga **samband** mellan uttryck som syftar på samma sak? Använder du till exempel pronomen eller bestämd form av substantivet i stället för att upprepa samma ord? Exempel: en ersättning, *den* eller ersättningen.

Ja Tveksamt Nej

18. Finns det **bindeord** som visar hur meningar och stycken hänger ihop, till exempel *eftersom, men, därför att, trots att, nämligen*?

Ja Tveksamt Nej

19. Är **hänvisningarna inom texten** tydliga?

(Undviker du till exempel *Med hänvisning till ovanstående ...*)

Ja Tveksamt Nej

Meningarna

20. Varierar **meningslängden** så att några meningar är korta (omkring 10 ord) och andra är längre (upp till ungefär 25 ord)?

Ja Tveksamt Nej

21. Är meningarna **enkelt byggda** utan till exempel långa inskjutna satser och onaturlig ordföljd?

Ja Tveksamt Nej

22. Kommer **det viktiga tidigt** i meningen?

Ja Tveksamt Nej

23. Använder du **punktuppställningar** för att göra informationen överskådlig?

Ja Tveksamt Nej

Orden och fraserna

24. Är texten fri från **substantiveringar** som tynger texten? (Skriver du till exempel "innan du *betalar in* beloppet" i stället för med substantiv "innan *inbetalning* av beloppet görs"?)

Ja Tveksamt Nej

25. Är texten fri från **ord som har förlängts** i onödan? (Skriver du till exempel *fråga* i stället för *frågeställning*?)

Ja Tveksamt Nej

26. Använder du **korta prepositioner** i stället för de vaga *angående, avseende, beträffande, gällande, rörande*?

Ja Tveksamt Nej

27. Använder du **nutida och begripliga ord** i stället för ålderdomliga, stela och byråkratiska? (Skriver du till exempel *Någon är skyldig att.../Någon ska...* i stället för *Det åligger någon att... Det ankommer på någon...?*)

Ja Tveksamt Nej

28. Använder du **konkreta ord**? (Skriver du till exempel *träd* i stället för *vegetationselement*?)

Ja Tveksamt Nej

29. Förklarar du **fackord och förkortningar** som du måste ha med i beslutet?

Ja Tveksamt Nej

30. Undviker du **modeord, svengelska och främmande ord**?

Ja Tveksamt Nej

31. Har du noga kontrollerat att beslutet inte innehåller **felstavade ord eller andra språkfel**?

Ja Tveksamt Nej